



► Omul sfințește locul

FAPTELE BUNE SE FAC FĂRĂ TRÂMBIȚE, CU INIMĂ BUNĂ...

Așa cum cuvintele frumoase au mai mult farmec fiind rostite în șoaptă, și faptele bune sunt mai binevenite când se fac fără surle și trâmbițe. Nu cred că în ținutul nostru sunt români care nu-l cunosc sau cel puțin n-au auzit măcar odată de Vasile Botă, un gospodar de frunte al Boianului, bărbat cu multă iubire de carte, dar și cu mai mare dragoste de glie. Toți care îl cunosc vor spune că este mai întâi un adevărat român, apoi și un gospodar de nota zece. Și nu de azi-de ieri, mai bine zis nu din ultimele două-trei decenii, când am început să răsuflăm mai liber în casele noastre și în lume. Vasile

acest lucru, s-a pornit cu ardoare tinerească să-și vadă gândul împlinit.

A fost parcă mai ieri, dar a trecut deja un an de la aceea minunată duminică de 2 iunie, când enoriașii Bisericii „Adormirea Maicii Domnului” din Boian s-au reținut după liturghie în curtea sfântului locaș, pentru a-l primi, cu mare cinste, în comunitatea lor pe preotul care le-a slujit strămoșilor într-un secol zbruciumat pentru istoria Bucovinei, apărându-le credința în momente de mare cumpănă pentru ortodoxie. Întrupat de tânărul sculptor Cristian Botă într-un bust, care parcă le-ar vorbi cu grai viu, parcă le-ar

lui mai începutul lui iunie”. Febrilitatea cu care îl însemna pe nepotul său Cristii să dea zor lucrării, neastâmpărul de a cumpăra mai repede de materialele necesare chiar mă înspăimântau. Parcă îl urmărea teama că nu va reuși, că va interveni ceva imprevizibil și-i va zădărnici visata clipă. Din fericire, presimțirile sumbre nu s-au adevărat, nu s-a ivit nici o piedică, ajutorul lui Dumnezeu însoțindu-l în toate. Pesemne, numai așa le reușește izbândă oamenilor dispuși să facă lucruri mari – fără trăgănană, fără ezitări și îndoeli.

Niciodată n-aș fi crezut că e posibil într-un răstimp

Ion Neculce. S-ar cuveni înscrși în acest registru al onoarei și consătenii care i-au fost de ajutor – primarul Gheorghe Demencluc cu susținerea, preotul Vasile Nicoriuc cu binecuvântarea duhovnicească și acordul de a primi bustul în curtea bisericii, iar înaintea tuturor nepotul său, talentatul sculptor la început de cale, Cristian Botă. Vreo două luni n-a mai avut liniște băiatul. Unchiul îl trezea cu noaptea-n cap să meargă cu el după piatră în regiunea Ivano-Frankivsk, să caute imaginea cea mai potrivită a personalității lui Iralcie Porumbescu... Deși cunoaște durerile neamului doar din



fiul preotului readus, după 160 de ani de la părăsirea Boianului, în mijlocul enoriașilor de astăzi ai Bisericii „Adormirea Maicii Dom-

Platon, stareța Sfintei Mănăstiri Voroneț. Din ceta-te de scaun a Sfântului Voievod au venit cu daruri de suflet Maria Olar, președinta fundației „Leca Morariu”, împreună cu soțul Ion Olar, scriitoarea Doina Cernica, unificatoare a Bucovinei prin verbul măiestrit rotonjit și demersurile culturale. Părea că și soarele le-a zămbit în trei culori boincenilor din înalturi când cei doi nepoței ai lui Vasile Botă, Sebastian și Elizaveta, cu bunicul și tânărul lor unchi Cristii, au dezvelit chipul preotului readus în mijlocul urmașilor enoriașilor de odinioară, pe care cucernicul Iralcie Porumbescu i-a îndreptat pe drumul dreptei credințe.

Acum, când viața parcă s-a oprit pentru nu știm cât timp și nu mai putem spune ca altădată că omul sfințește locul, rememorez ca pe ceva deosebit de scump acele clipe, înțelegând câtă dreptate a avut Vasile Botă în graba de a-și urma chemarea inimii. Să-i dea Dumnezeu puteri, să-i țină tare inima, ca să-și realizeze și celelalte vise, adâncind urmele românești pe moșia străbună a boincenilor.

Maria TOACĂ

► Cuvânt la jubileu

SE DUC ANII CÂTE UNUL...

(Constantin PALADEAN la 70 de ani)

S-a născut în comuna Ostrița la 3 iunie 1950. În familie a fost unicul fiu. Absolvește școala de opt ani din sat, apoi cea medie din Horbova. Împreună cu alți tineri se înscrie la Școala tehnico-profesională nr.1 din Cernăuți. Însușește la perfecție specialitatea de strungar, deoarece încă de pe băncile școlii era pasionat de tehnică. La Cernăuți a învățat împreună cu mulți băieți din raionul Herța, a fost într-o grupă cu Nicolae Peligaci din Herța, cu care a avut norocul să-și facă serviciul militar în termen în Districtul militar din Moscova. După expirarea termenului serviciului militar, se angajează în calitate de strungar în gospodăria agricolă din Ostrița.



Satul pe atunci avea nevoie de specialiști calificați. Ceva mai târziu își face studiile la Tehnicumul agricol din Hotin.

A lucrat în Gospodăria agricolă din Ostrița în calitate de strungar, șef de echipă, șef al parcului de automobile, ajutor de director, administrator, a fost chiar și puțin timp primar. În anul 2001 s-a pensionat, pe motive de sănătate. Împreună cu soția Valentina au crescut și educat trei copii, aflați acum peste hotare. În casa soților Constantin și Valentina deseori e sărbătoare.

Anii se duc unul câte unul, iar sentimentele celor două suflete atât de apropiate au rămas puternice ca și în tinerețe.

Casa domnului Paladean la 3 iunie va fi cu oaspeți. Rude, prieteni și, desigur, vor veni sincere felicitări din îndepărtata Irlandă, de la copii și nepoți.

Pe parcursul anilor dumnezeii cântă în corul bisericesc din sat, lucrează pe lângă casă și cu mare drag își aduce aminte de colegii de școală, de lucru, de viața de cândva și acum.

Deci, să-i dorim sănătate, bunăstare în familie și toate gândurile pline de rod.

Viorel GHIBA

P.S. Sincere felicitări îi transmit dlui Ștefan soția Valentina, fiicele Dominica și Elena, nepotul Ilie din Irlanda, fiul Vasile, ginerete, cumnați și cumnatele, nepoții și rudele apropiate și, nu în ultimul rând, „Gazeta de Herța”, deoarece îl cunoaștem ca cititor fidel. La mulți ani și numai bine!



Botă a fost întodeauna așa cum îl știm astăzi, moștenind într-o măsură mai mare decât semenii săi codul genetic al strămoșilor, care se închinau pământului cu pietate purtată lui Dumnezeu, familia și neamul fiindu-le la fel de sfinte. Nu pot uita graba lui Vasile Botă de a-și realiza visul moștenit de la regretatul profesor Vasile Bizovi și purtat mult timp în suflet – înveșnicirea numelui preotului și scriitorului Iralcie Porumbescu la Boian, prin instalarea unui bust. Pătruns de simțirea că numai el e în stare să facă

ținea o predică, părintele Iralcie Porumbescu, slujitor la altarul Bisericii ortodoxe din Boian în anii 1857-1859, a fost readus în curtea pe unde și-a purtat pașii genialul său fiu Ciprian (născut în 1853, la Sipoetele Sucevei). Fiind martoră pasivă a celor circa două luni de frământări și eforturi depuse de Vasile Botă, nu o dată l-am sfătuit să păsească mai lent, festivitarea dezvelirii bustului fiind tocmai potrivită de Sfânta Maria Mică, sărbătoare Hramului Bisericii. Ei, însă, mi-a ripostat categoric: „E mult până atunci, vom dezveli bustul pe la sfârșitul

atât de scurt să se înfăptuiască un lucru nemaipomenit de mare. Dar am văzut minunea cu ochii proprii, în duminica de 2 iunie la Boian, întocmai ca în cele mai frumoase basme ale românilor, când în trei zile și trei nopți se întâmplă miracole cerești. Fiind primul și unicul dintre românii din Boian, probabil și din alte locuri, care a înălțat un bust pe propriile cheltuieli, dar și statuia lui Iralcie Porumbescu este unică în spațiul românesc, cred că data de 2 iunie ar trebui să intre în calendarul datelor memorabile pentru moșia lui

cărți și de la bunici, Cristian a fost crescut vertical de părinții Ion și Rodica, de bunicii Dumitru și Paraschiva, de tot neamul său cu inima încercată de dragoste pentru valorile românești. Unchiul și nepotul, sunt una și-o bucată, întregind pleiada bravilor bărbați ce fac cinste Boianului.

Știu că n-a făcut-o de dragul laudelor, căci n-a acceptat un scenariu pompos, insistând ca ceremonia să decurgă cât mai modest. Asemenea fapte necesită inimă curată, unire în cuget și simțiri”, cum scria celebrul Ciprian Porumbescu,

nului”. Lui Vasile Botă i-a fost îndeajuns să se bucure de unirea „în cuget și simțiri” cu enoriașii bisericii și preotul Vasile Nicoriuc, cu membrii familiei sale, nepotul Cristian, primarul Gheorghe Demencluc, doamna profesoară Eleonora Bizovi, care i-a încurajat gândul bun, câțiva consăteni din Cernăuți și oaspeții de la Suceava. Duminica mare a dezvelirii și sfințirii bustului, a fost onorată și de prezența diplomatului român, ministrul consilier Edmond Neagoe, precum și a preacuvioaselor Irina Pântescu, proinstareța, și Gabriela

► Ispita cuvântului

Regrete și speranțe

Mă simt învâluit de un regret adânc. Regret de copacul uscat din preajma casei. Regret de pușiorul de vrabie, căzut din cuib și zdrobit. Regret de gîla însetată de ploaie. E regretabil însăși faptul

mizeriei din jur. Ne mai rămâne speranța... Sper, sper, sper! Sper până la superlativ, că s-a ivi acea rază plină de mister, Acea rază, care va descătușa mrejele păianjenului sortit pieirii. Tot mai slabe-s mișcările țesăturii de mreji. Mișcări convulsive, de agonie. La primele sclipiri ale razelor,

de o enormă incandescență, vor dispărea toate mrejele. Protectorul Suprem se va întoarce cu fața spre noi. Își va valida iubirea față de cei necăjiți. Și atunci va apărea seninătatea și lumina, așteptată de veacuri.

Sergiu BESPALCO, satul Stălinești, raionul Noua Suliță

► Sănătatea și natura

Extractul de stevia reduce semnele ficatului gras

În viitorul apropiat, boala ficatului gras ar putea să devină motivul major pentru transplantul de ficat. În urma unui nou studiu realizat pe șoareci s-a descoperit că extractul de stevia poate îmbunătăți starea bolnavilor cu această afecțiune.

Boala ficatului gras sau steatoza hepatică nonalcoolică înseamnă că ficatul are mai mult de



5% grăsime. Nu există un leac pentru această boală, ceea ce poate duce la ciroză și cancer de ficat. Deși nu se cunoaște cu exactitate cauza bolii de ficat, factorii de risc includ obezitatea și consumul în exces de zahăr. Această boală este tot mai des întâlnită în rândul copiilor, motiv pentru care cercetătorii Spitalului de Copii din Los Angeles au realizat un studiu pe șoareci pentru a descoperi cu ce ar putea înlocui zahărul din dulciuri, ajutând astfel la combaterea bolii. Astfel, au descoperit că extractul de stevia, un îndulcitor noncaloric și de 200 de ori mai dulce decât zahărul, poate reduce valorile markerilor bolii ficatului gras. Descoperirile au fost publicate în jurnalul Scientific Reports.

Cum pot îndulcitorii trata boala ficatului gras

Consumul excesiv de zahăr este cunoscut pentru distrugerea ficatului, motiv pentru care reducerea lui sau înlocuirea cu alți îndulcitori poate reduce riscul de dezvoltare a bolii de ficat. Cercetarea a avut la bază două tipuri de îndulcitori: sucraloza, un îndulcitor artificial și stevia, îndulcitor natural produs din extractul din planta stevia. Ambele sunt des folosite în numeroase băuturi și alimente.

Deși sucraloza avea câteva efecte benefice pentru pancreas, cercetătorii au descoperit că nu există beneficii în privința ficatului, potrivit măsurătorii markerilor. Astfel, au observat că numărul de beneficii era crescut în cazul extractului de stevia. Rezultatele au arătat că stevia scade nivelul de glucoză și îmbunătățește sensibilitatea la insulină, indicând astfel reglarea glicemiei. De asemenea, s-a observat și îmbunătățirea anumitor markeri pentru boala de ficat gras, influențând astfel schimbările în starea de sănătate.

► Invitație la lectură

Zbor deasupra unui cuib de cucu

Autori: Ken Kesey
Data publicării: 2017
Editura: KM-Books
Nr. Pag: 352
Traducători:
Natalia Tăsovska
Limba: ucraineană
Categorie: literatură universală



Ken Kesey (1935-2001) a absolvit Universitatea din Oregon, urmând ulterior și cursurile Stanford University. Participarea, ca voluntar, în cadrul unor experimente cu LSD (cel mai cunoscut experiment de control al minții) organizate de guvern, precum și o scurtă perioadă în care a lucrat într-un spital de psihiatrie îl vor influența puternic în scrierea romanului „Zbor deasupra unui cuib de cucu” (1962), devenit un clasic al contraculturii americane. În anul 1975, romanul a fost ecranizat de regizorul Miloš Forman, care a primit 5 premii Oscar, 6 premii BAFTA și numeroase alte distincții la festivalurile de film naționale și internaționale.

Cartea spune povestea zdruncinătoare a pacienților unui ospiciu condus de o asistentă șefă, adeptă a unor metode de tratament

barbare precum electroșocurile și lobotomia (operație constând în tăierea unor fibre nervoase din creier) pentru acei care îi lăsează din cuvânt sau îndrăzneau să aibă opinii oarecum diferite de ale sale. Astfel, pacienții se obișnuiseră să-i facă hatărul, să ia pastilele care-i transformau în niște legume și să nu-i iasă din cuvânt. Orice, ca să evite tratamentele de tortură ale

domnișoarei Ratched. Asta până când, într-o zi, în secție vine un nou pacient: un condamnat la muncă silnică, domnul Randle Patrick McMurphy, care se opune cu toate forțele sale tiraniei sorei șefe a secției. Acesta încearcă să se revolte indiferent de consecințe și practic asta este întreaga acțiune a cărții – revoltele sale constante împotriva domnișoarei Ratched și influențarea celorlalți pacienți să-i urmeze exemplul.

La prima vedere, cartea pare a ne descrie lupta împotriva sistemului, însă nu-i chiar așa. Autorul ne face un tur al spitalului psihiatric și ni-i prezintă pe mulți pacienți, care din primele momente ni se par „nebuni”. În schimb, citind, aflăm poveștile lor de viață, pentru ce au fost condamnați de societate și înțelegem că aceste boli psihice sunt doar o trăsătură a omului. Societatea însăși deține rolul principal aici, deoarece spitalul psihiatric este doar o metaforă, folosită cu o deosebită pricepere de către scriitor în carte.

Mirela AMARIE